

Høringsinstansene i henhold til liste

Vår dato: 26.03.2021
Vår referanse: 21/2610 - 4
Deres dato:
Deres referanse:

Høring - forslag til endring av forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør

1. Innledning

Landbruksdirektoratet sender på høring vedlagte forslag til endring i forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør av 29. juni 2007 nr. 904 (satsforskriften) gjeldende fra 1. juli 2021.

Høringsfristen er fredag 14. mai 2021.

Forslaget omfatter nye satser for avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgrupper (se tabell 1 under), nye innfraktsatser, ny sats for kapitalgodtgjørelse (0,64 kr/liter), ny sats for produksjonsfløte (22,50 kr/liter) og ny sats for prognosert tilvirkningsverdi på smør (55,10 kr/kg).

Tabell 1: Fra gjeldende til foreslåtte nye PU-satser (kr/liter)*

	Gjeldende satser	Foreslåtte endringer i denne høringen	Foreslåtte nye satser fra 1. juli 2021
Prisgruppe 1 (sure og søte smakstilsatte flytende melkeprodukter og ferske oster, dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 2 (ikke smakstilsatte flytende melkeprodukter, dagligvaremarkedet)	1,95	-0,06	1,89
Prisgruppe 3 (modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter, dagligvaremarkedet)	-0,26	-0,06	-0,32
Prisgruppe 4 (Flytende produkter, ferske oster, modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter i industrimarkedet, samt tørrmelk og kasein i industri- og dagligvaremarkedet)	-0,94	-0,02	-0,96

Biproduktgruppe 1 (kremfløteprodukter dagligvaremarkedet)	13,52	0,00	13,52
Biproduktgruppe 2 (smørprodukter dagligvaremarkedet)	-3,38	1,00	-2,38
Biproduktgruppe 3 (smørprodukter industrimarkedet)	-6,17	0,50	-5,67
Biproduktgruppe 4 (mysostprodukter dagligvaremarkedet og industrimarkedet)	2,17	0,00	2,17

* Positive tall er avgift, negative tall er tilskudd

Landbruksdirektoratet viser til at den ekstraordinære situasjonen knyttet til covid-19-pandemien har påvirket både melketilgangen og etterspørselen i markedet i 2020. Denne situasjonen skaper også usikkerhet for utviklingen fremover, og kan medføre endringer i forhold til høringsforslaget.

Videre vil Landbruksdirektoratet legge til grunn eventuelle føringer i jordbruksoppjøret 2021. Landbruksdirektoratets endelige vedtak om nye satser i prisutjevningsordningen vil også være basert på høring hos aktørene og andre høringsinstanser samt skjønn.

2. Satser i prisutjevningsordningen for melk

2.1 Satser for avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgruppene

Landbruksdirektoratet foreslår justeringer av avgifter og tilskudd i pris- og biproduktgruppene. Nye satser fremgår av tabell 1 over. Justeringene begrunnes med endringer i volumprognosene/melkeanvendelsen, felleskostnader og prisdifferensieringen, jf. punkt 2.1.1–2.1.3 nedenfor. Vi legger også til grunn Stortingets behandling av Prop. 133 S (2015–2016) om *jordbruksoppjøret 2016 mm.*, føringer fra LMD ved fastsettelse av endringer i prisutjevningsforskriften fra 1. juli 2016 og fra 1. juli 2020, jf. brev av 20. juni 2016, og brev fra LMD 3. april 2017.

2.1.1 Volumprognoser og melkeanvendelse

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser per pris- og biproduktgruppe er basert på historisk utvikling, generell markedsinformasjon og volumprognoser fra Q-meieriene og Rørosmeieriet vedrørende konkurransefremmende tilskudd for satsperioden 2021–2022. Som følge av avvik mellom sum prognosert behov for melk i prisgruppene og prognose for meierileveranser fra Tine Råvare, er det foretatt justeringer i melkevolumet i prisgruppe 4 (flytende produkter, ferske oster, modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter i industrimarkedet, samt tørrmelk og kasein i industri- og dagligvaremarkedet). Landbruksdirektoratet har på grunnlag av ovennevnte skjønsmessig utarbeidet forslag til volumprognoser for felleskostnadene og for pris- og biproduktgruppene (dvs. én samlet prognose for alle aktørene) for satsperioden 2021–2022.

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser var i brev av 16. februar 2021 basert på en prognosert meierileveranse av kumelk på ca. 1 520 mill. liter melk og at det blir anvendt ca. 18,6 mill. liter geitemelk, til sammen 1 538,6 mill. liter melk. Landbruksdirektoratet ba alle aktørene komme med innspill til vårt forslag til volumprognoser. Vi har mottatt tilbakemelding fra Tine, som ikke hadde noen merknader.

Landbruksdirektoratet vil følge nøye med på eventuelle endringer fra Tine i volumprognosene frem mot tidspunkt for vedtak av satsene. Dersom det blir endringer i volumprognosene, kan det få konsekvenser for nivået på satsene.

I tillegg viser vi til at den ekstraordinære situasjonen med covid-19-pandemien kan medføre en ekstra usikkerhet både når det gjelder levering av rå melk, produksjon av produkter og etterspørselen i markedet.

Landbruksdirektoratets forslag til volumprognoser for satsperioden 2021–2022 innebærer en dårligere melke- og biproduktanvendelse sammenlignet med gjeldende satsgrunnlag på ca. 0,5 øre/liter. Isolert sett er melkeanvendelsen ca. 2,2 øre/liter dårligere og biproduktanvendelsen ca. 1,6 øre/liter bedre enn i prognosene for gjeldende satser.

2.1.2. Felleskostnader og likviditet

Landbruksdirektoratet har foretatt beregninger for å anslå ordningens felleskostnader og fellesinntekter, herunder forhold knyttet til likviditetssituasjonen for kommende satsperiode, jf. vedlagte tabell 1. I beregningene inngår også distribusjonstillegg og generell korreksjon, der satsene er fastsatt i prisutjevningsforskriften.

Landbruksdirektoratet foreslår å legge disse beregningene til grunn for satsfastsettelsen.

Satser for innfrakttillegg foreslås endret. Se nærmere omtale under punkt 2.3.

Satsene for distribusjonstillegg for Nord-Norge og skolemelk foreslås videreført uendret.

Sats for kapitalgodtgjørelse foreslås endret. Se nærmere omtale under punkt 2.2.

Vi har anslått administrasjonskostnadene som belastes ordningen for satsperioden 2021–2022 til å være 12,2 mill. kroner. Økningen på 2,8 prosent i forhold til inneværende år, er i hovedsak en justering med bakgrunn i pris- og lønnsvekst per år, jf. Prop. 1 S (2020–2021), inkludert effektiviseringskrav på 0,6 prosent (jf. ABE-reformen).

For inneværende satsperiode er det ingen oppbygging eller nedbygging i likviditeten. For kommende periode foreslår vi en nedbygging av likviditeten med 3 øre/liter.

Landbruksdirektoratet vil frem til vedtakstidspunktet vurdere om mer oppdaterte prognoser tilsier at det bør gjøres endringer i likviditeten. En likviditetsendring vil kunne gi endringer også i avgifter og tilskudd.

Biproduktinntekter og likviditetsendring inngår i beregningen av netto felleskostnader i vedlagte tabell 1. Samlet blir netto felleskostnader for kommende satsperiode på 18,9 øre/liter melk, noe som er en reduksjon på 6,5 øre/liter sammenlignet med inneværende periode.

2.1.3. Prisdifferensiering

Prisdifferensieringen har som formål å regulere prisen på melk som råvare til ulike anvendelser, for å sikre melkeuttaket og produsentenes mulighet til å realisere jordbruksavtalens målpris på melk.

Landbruksdirektoratet har i forslaget til satser vurdert differensieringen mellom de ulike gruppene og beregnet endringer i felleskostnadene som følge av bl.a. nye prognoser. Vi har i tillegg sett hen til innspill fra markedsregulator om mulig prisopptilnærning i de ulike pris- og biproduktgruppene samt importsituasjonen.

I tillegg vil dårligere melkeanvendelse og reduserte felleskostnader også påvirke nye satser i prisgruppene, jf. punkt 2.1.1 og 2.1.2. Til sammen utgjør dårligere melkeanvendelse og

reduerte felleskostnader, inkludert nedbygging av likviditeten, 0,05 kr/liter i reduserte avgifter/økte tilskudd i gjennomsnitt for alle prisgruppene.

Fra og med 1. juli 2020 ble det innført ny utjevningssmatrise i ordningen (jf. LMDs fastsettelsesbrev fra 20. juni 2016). Utjevningssmatrisen består nå av fire prisgrupper og fire biproduktgrupper.

I 2020 har det vært volumøkning i de fleste pris- og biproduktgrupper. Ifølge Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) ble forbruket av meieriprodukter i 2020 sterkt påvirket av covid-19-pandemien. For eksempel økte forbruket av drikkemelk i 2020, som har hatt en nedadgående trend over mange år. Det er imidlertid vanskelig å si noe om trenden vil vedvare. Landbruksdirektoratet har derfor i stor grad sett hen til den mer langsiktige utviklingen i forslag til nye satser fra 1. juli 2021.

I prisgruppe 1 (*sure og søte smakstilsatte flytende melkeprodukter og ferske oster, dagligvaremarkedet*) er gjeldende sats 0,00 kr/liter. I henhold til LMDs fastsettelsesbrev av 20. juni 2016, ble satsene for de tidligere prisgruppene 1 og 4 satt til 0 fra 1. juli 2016. Landbruksdirektoratet foreslår å videreføre satsen i prisgruppe 1 på 0,00 kr/liter fra 1. juli 2021.

Prisgruppe 2 (*ikke smakstilsatte flytende melkeprodukter, dagligvaremarkedet*) har en langvarig nedadgående volumtrend. I perioden 2011–2020 har det vært en gjennomsnittlig årlig nedgang i bruken av melk til prisgruppe 2 på 0,8 prosent, selv om volumet økte med 2,2 prosent i 2020. Etter en helhetsvurdering foreslår Landbruksdirektoratet å redusere avgiftssatsen i prisgruppe 2 med 0,06 kr/liter, slik at avgiften blir på 1,89 kr/liter fra 1. juli 2021.

Prisgruppe 3 (*modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter, dagligvaremarkedet*) har hatt en variabel volumutvikling fra år til år i perioden etter 2016. I 2020 økte bruken av melk til prisgruppe 3 med 12,4 prosent. Importandelen av ost økte også i 2020. Landbruksdirektoratet foreslår at tilskuddssatsen i prisgruppe 3 økes med 0,06 kr/liter til 0,32 kr/liter fra 1. juli 2021.

Prisgruppe 4 (*flytende produkter, ferske oster, modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter i industrimarkedet, samt tørrmelk og kasein i industri- og dagligvaremarkedet*) omfatter alle melkeanvendelser til industri, og de to største melkeanvendelsene i prisgruppen er modnede oster i industrimarkedet og tørrmelksprodukter. Landbruksdirektoratet har gjort en helhetsvurdering av de ulike melkeanvendelsene i gruppen, og foreslår at tilskuddssatsen i prisgruppe 4 økes med 0,02 kr/liter til 0,96 kr/liter fra 1. juli 2021.

Biproduktgruppe 2 (*smørprodukter dagligvaremarkedet*) og biproduktgruppe 3 (*smørprodukter industrimarkedet*) omfatter fløte brukt til blant annet smørprodukter i dagligvare- og industrimarkedet. Ser en på utviklingen i markedssituasjonen for melkefett, har det over flere år vært økt etterspørsel etter smør. Ut fra en helhetlig vurdering av markedssituasjonen, foreslår Landbruksdirektoratet endringer i satsene for smør (biproduktgruppe 2 og 3). Endringene må ses i sammenheng med forslaget om å øke produksjonsfløteverdien, jf. punkt 3. Landbruksdirektoratet foreslår å redusere tilskuddssatsen i biproduktgruppe 2 med 1,00 kr/liter til 2,38 kr/liter fløte og redusere tilskuddssatsen i biproduktgruppe 3 med 0,50 kr/liter til 5,67 kr/liter fløte fra 1. juli 2021.

2.1.4 Oppsummering vedrørende endring av satser i pris- og biproduktgruppene

Oppsummert innebærer Landbruksdirektoratets høringsforslag at prisgruppene får redusert avgiftene eller økt tilskuddene med gjennomsnittlig 4,5 øre/liter i kommende satsperiode.

Nye foreslåtte satser for prisgruppene fremgår i vedlagte tabell 2 og for biproduktgruppene i vedlagte tabell 3.

2.2. Kapitalgodtgjørelse

Landbruksdirektoratet viser til brev fra LMD av 3. april 2017 bl.a. om ny beregningsmodell for sats til spesiell kapitalgodtgjørelse. Tilskuddet gis til meieriselskap som ikke er tilknyttet Tine SA, og som i egen foredling anvender melk kjøpt direkte fra primærprodusent. Modellen som satsen skal beregnes ut fra er basert på historisk gjennomsnitt. Satsen skal beregnes som et vanlig gjennomsnitt av Tine Industris utbetaling de tre foregående år med et tillegg på 5 øre/liter. Tilsvarende gjennomsnittsberegning er brukt hvert år siden beregningsmodellen ble endret fra og med 1. juli 2017.

De tre siste årene har Tine Industris utbetaling til produsent vært på 57 øre/liter i 2018, 43 øre/liter i 2019 og 76 øre/liter i 2020. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at satsen settes til $((57+43+76)/3+5) = 64$ øre/liter fra 1. juli 2021. Dette innebærer en økt sats på 7 øre/liter sammenlignet med gjeldende satsperiode.

2.3 Innfrakt

Modellen for beregning av innfraktsatser ble sist oppdatert gjeldende fra 1. juli 2017. Landbruksdirektoratet viser til brev fra LMD av 3. april 2017 om ny beregningsmodell for innfrakttilskudd, samt tilhørende høringsnotat av 6. februar 2017, med ytterligere presiseringer.

Landbruksdirektoratet foretar ordinært en løpende vurdering av innfraktsatsene basert på relevante årlige kostnadsendringer. Vi har sett på Statistisk sentralbyrås (SSB) totalkostnadsindeks for lastebiltransport (tank- og bulktransport). Vi har sammenlignet SSB-indeksen og Tines kostnadsendringer for inntransport av melk, og legger til grunn den største kostnadsreduksjonen av disse. SSB-indeksen for tank- og bulktransport viser en reduksjon på 1,2 prosent fra 4. kvartal 2019–4. kvartal 2020. Tine har hatt en gjennomsnittlig kostnadsreduksjon på 0,64 prosent for all inntransport fra 2019 til 2020.

Landbruksdirektoratet foreslår å nedjustere kostnadsgrunnlaget for innfraktsatsene for kommende satsperiode med 1,2 prosent, tilsvarende SSB-indeksen for tank- og bulktransport fra 4. kvartal 2019–4. kvartal 2020.

Forslag til nye innfraktsatser fra 1. juli 2021 fremkommer av vedlegg 1.

Innfrakttillegget belaster felleskostnadene med 31,3 øre/liter, noe som er en reduksjon på 0,3 øre/liter fra gjeldende grunnlag.

3. Produksjonsfløteverdi

Sats for produksjonsfløte fastsettes med hjemmel i forskrift av 1. juli 2003 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer § 3 nr. 4, lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 14.

Produksjonsfløteverdien er en administrativt fastsatt verdi som også benyttes i markedsreguleringen, blant annet ved fastsettelse av tilvirkningsverdien på smør. Som vurderingsgrunnlag tar Landbruksdirektoratet blant annet hensyn til etterspørselen etter magre vs. fete produkter, fløtebalansen og muligheten for prisoppnåelse i biproduktgruppe 1–3.

Landbruksdirektoratet vurderer endringer i produksjonsfløteverdien ut fra den til enhver tid gjeldende markedssituasjonen. Ifølge Melk.no var det en positiv utvikling i forbruket for både rømme, smør og fløte i 2020. Ser en derimot på utvikling over tid, har fløte hatt en stabil utvikling, mens smør og rømme har hatt en positiv utvikling.

Som følge av en helhetlig vurdering av markedssituasjonen, foreslår Landbruksdirektoratet å øke satsen for produksjonsfløte med 0,50 kr/liter til 22,50 kr/liter.

4. Tilvirkningsverdi på smør

Landbruksdirektoratet har beregnet prognosert tilvirkningsverdi på smør for satsperioden 2021–2022 til 55,10 kr/kg, basert på en produksjonsfløteverdi på 22,50 kr/liter fløte. Vi tar forbehold om at oppdaterte tall fra markedsregulator frem til vedtakstidspunktet kan føre til endringer i den foreslåtte verdien.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Elsebeth Hoel
seksjonssjef

Mari Holteberg Vold
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Høringsinstansene i henhold til liste

Kopi til:
Landbruks- og matdepartementet Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Vedlegg:
Vedlegg høringsbrev 2021 tabell 1-3
Høring - endringsforskrift
Vedlegg 1 Forslag til nye innfraktsatser fra 1.7.2021
Høringsliste